

Predgovor

Poučevanje poljskega jezika ima na Slovenskem bogato tradicijo. Njegov začetek v okviru lektorata na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani sega v leto 1947 – v študijskem letu 2017/2018 tako praznujemo sedemdeseto obletnico institucionalnega poučevanja poljskega jezika, literature in kulture. Od študijskega leta 2004/2005 je na Oddelku za slavistiko Filozofske fakultete poljščino mogoče tudi študirati. Številne zasluge za ustanovitev Katedre za polonistiko ima profesor Niko Jež, ki v letu 2018 praznuje svoj jubilej. Obe obletnici obeležujemo s pričnojo monografijo.

Ta v prvem sklopu člankov prinaša predstavitev vodilnih osebnosti polonistike v Ljubljani, Rozke Štefan in Nika Ježa. Maria Wtorkowska in Ana Žabkar Šalič v svojem prispevku orišeta razvoj polonistike v Ljubljani ter doprinos Rozke Štefan k njenemu uveljavljanju: pripravo učbenikov, pregleda literature, prevodov, znanstvenih raziskav in pedagoškega dela. Učenec Rozke Štefan in njen naslednik je bil Niko Jež. Njegovo poklicno pot, vlogo pri ustanovitvi Katedre za polonistiko in posredovanje poljske književnosti skozi prevode, pedagoško ter znanstveno delo v naslednjem prispevku osvetli Ana Žabkar Šalič. Sledi profesorjeva bibliografija, ki jo je pripravila Anka Sollner Perdih. Zadnja dva prispevka prvega dela sta spominske narave: Boris Jukić se spominja skupnih druženj na Poljskem, Emil Tokarz pa se v prispevku »Wierny przyjaźni i nauce« spominja začetkov poznanstva z Nikom Ježem, njegovega doprinosa k slovenski polonistiki ter h krepitvi slovensko-poljskih stikov.

V drugem delu monografija prinaša literarnovedne razprave. Božena Tokarz v prispevku z naslovom »We władzy narracji i mitu« v luči vzpostavljanja fikcijskih pripovednih svetov, ki temeljijo na mitih, analizira izbrani literarni deli Olge Tokarczuk in Vlada Žabota. Prispevek Jasmine Šuler Galos raziskuje podobo Srednje Evrope v izbranih romanih Stefana Chwina, Andrzeja Stasiuka in Szczepana Twardocha, Jana Unuk pa se v svojem članku osredotoča na vidik zgodovine, herezije in židovstva v *Jakobovih bukvah* Olge Tokarczuk. Prispevku Lidije Rezoničnik, ki analizira podobo protagonista v romanu *Slovo od jeseni* S. I. Witkiewicza – Witkacyja in v istoimenski filmski adaptaciji Mariusza Trelińskiego, sledi prispevek Michała Kopczyka »Z pielgrzymką do grobu św. Wojciecha. Na marginesie *Prek poljskich polj* Frana S. Finžgara«, ki je interpretacija Finžgarjevega potopisa o potovanju na Poljsko. Problematiko umeščanja literarnih del v nacionalne književnosti na podlagi izbranih del slovenskih pisateljic, ki živijo v tujini

in ne pišejo v slovenščini, predstavlja Mladen Pavičić, medtem ko Tone Smolej obravnava slovenske pisatelje, ki so v prvih dveh desetletjih 20. stoletja študirali in promovirali v Pragi. Sklop zaključuje Andrej Rozman s svojim prispevkom o slovaškem srednjeveškem slovstvu.

Tretje poglavje, ki zajema prevodoslovje, odpira članek »Granice lojalności. O tłumaczeniu monografii Jože Pirjevca *Tito in tovariši*«, v katerem se Joanna Sławińska posveti prevajanju znanstvenih besedil. Janž Snoj analizira prevajalske strategije Nika Ježa v odlomku prevoda romana *Kiberiada* Stanisława Lema, Monika Gawlak pa predstavi delovanje izbranih prevajalcev slovenske književnosti na Poljskem po letu 1989. Delo in izzive sodnih tolmačev nam na podlagi lastnih izkušenj v članku z naslovom »Dylematy tłumacza sądowego (z niemieckiego obszaru językowego)« približa Mieczysław Dziekoński. Poglavje zaključuje Piotr Żurek s člankom »Polskie koncepcje federacyjne w świetle raportów Alojza Kuhara z Londynu«, v katerem se osredotoča na poljski vidik v poročilih Slovenca Alojza Kuharja, ki je med drugo svetovno vojno deloval v Londonu.

Jezikoslovne razprave so umeščene v četrti sklop. Bożena Ostromęcka-Frączak v prispevku »Falszywi przyjaciele Polaków i Słoweńców« predstavlja t. i. lažne prijatelje, enake besede, ki imajo v poljščini in slovenščini različen pomen, njihovo nepoznavanje pa lahko privede do nesporazumov ali komičnih situacij. Agnieszka Będkowska-Kopczyk v članku »Słowa klucze kultury na przykładzie wyrażen *matka Polka* oraz *cankarjanska mati* i *Cankarjeva mati*« preučuje »ključne besede kulture«, Maria Waclawek in Maria Wtorkowska pa v članku z naslovom »Człowiek człowiekowi lustrem – konceptualizacje wyglądu Polki i Polaka w wypowiedziach polskich i słoweńskich respondentów« predstavljata rezultate raziskave o jezikovno-kulturnih stereotipih glede videza Poljakov (avto- in heterostereotipi). Pisanju z veliko in malo začetnico v poljskem, češkem in slovaškem jeziku je posvečen članek »Uwagi o pisowni dużą (wielką) literą w językach polskim, czeskim i słowackim« Marie Magdalene Nowakowske. Zадnji prispevek tega sklopa se iz slovanskega sveta ponovno ozira proti germanškemu jeziku – Dorota Chłopek v članku »Odwzorowanie angielskich rodzajników w polszczyźnie: potrzebne czy nie?« analizira angleške samostalnike z vidika določnega in nedoločnega člena in njihovo prevajanje v poljski jezik.

Zaključni del monografije prinaša voščila profesorju Niku Ježu, ki so jih prispevali njegovi polonistični kolegi in prijatelji s Šlezjske univerze, Univerze v Lodžu in Tehnično-humanistične akademije v Bielsku-Biali.

Za sodelovanje pri nastajanju pričujoče monografije se zahvaljujemo vsem avtorjem, ki so se odzvali vabilu in prispevali svoje članke. Iskrena hvala tudi obema recenzentoma monografije, profesorici Agnieszki Zatorski in profesorju Hotimirju

Tivadarju, ter recenzentom posameznih člankov. Njihovi napotki in komentarji so dodatno pripomogli h kakovosti publikacije.

Monografija *Sedemdeset let poučevanja poljskega jezika v Ljubljani* v treh tematskih sklopih predstavlja najnovejše raziskave s področja literarne vede, prevodoslovja in jezikoslovja, ki so tako ali drugače povezane s polonistiko, hkrati pa tudi s slavlencem, Nikom Ježem, saj so avtorji prispevkov njegovi prijatelji, kolegi in študentje. Širina prispevkov predstavlja tudi širino profesorjevih zanimanj in poklicne dejavnosti, ki jo je dosegel z dolgoletnim zavzetim delovanjem na področju polonistike in drugje. Z besedami Bruna Schulza:

Z velikim kovčkom v roki sem stopil na ozko belo cesto, ki se je kmalu izgubila v temni goščavi parka. Z določeno radovednostjo sem opazoval pokrajino. Cesta, po kateri sem stopal, se je vzpenjala in pripeljala na hrbet blage vzpetine, s katere je bil razgled daleč naokoli.¹

Spoštovani Profesor, dragi Niko, z željo po še mnogih čudovitih polonističnih in drugih razgledih Ti voščimo vse najboljše. »Sto lat!«

Ljubljana, 20. 7. 2018
Urednice

---

¹ SCHULZ, Bruno, 1983: *Sanatorij Pri klepsidri*. Prev. Niko Jež. ŠALAMUN-BIEDRZYCKA, K. (ur.): *Varujte me, mile zarje*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 21–22. (V kazalu monografije so uporabljeni deli tukaj navedenega citata.)